

MIKROEKONOMIE 1

ZÁKLADNÍ KURZ

ZIMA 2016

Vyučující: Ing. Lenka Říhová
Kontakt: 22357@mail.vsfs.cz

DEFINICE A PODSTATA
MIKROEKONOMIE, ZÁKLADNÍ
POJMY, PRINCIPY A ZÁKONY
MIKROEKONOMIE

1. cvičení

Co je to ekonomie?

...alokace vzácných zdrojů mezi
alternativní využití.

vzácnost x užitečnost

mikroekonomie

x

makroekonomie?

Rozhodování – podle čeho se ekonomické subjekty rozhodují?

náklady obětované příležitosti
(implicitní náklady)

Důležité pojmy:

- Hranice produkčních možností
- Princip utopených nákladů
- Efektivnost
- Paretovské optimum
- Konkurence a inovace

Mezní (přírůstkové) veličiny

Mezní produkt - Mezní užitek - Mezní náklady - Mezní příjmy

$$MC = MR$$

- Zákon klesajících mezních výnosů
- Zákon klesajícího mezního užitku

TEORIE CHOVÁNÍ SPOTŘEBITELE, ODVOZENÍ INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKOVÉ KŘIVKY

2. cvičení

Důležité informace

Průběhové testy:

- 1. Průběhový test na 5.cvičení**
- 2. Průběhový test na 10. cvičení**

OPAKOVÁNÍ 1. CVIČENÍ

- Jaký je rozdíl mezi makroekonomií a mikroekonomií?

OPAKOVÁNÍ 1. CVIČENÍ

- Co jsou to utopené náklady?
- Proč jsou některé statky/zdroje označovány jako rivalitní?

OPAKOVÁNÍ 1. CVIČENÍ

Předpokládejme firmu, která má určitý objem výstupu (počet statků) a příjmu (v PJ), spočítejte mezní užitek:

Celkový výstup (TQ´)	10	12	15	17
Celkový příjem (TR)	100	140	155	150
Mezní příjem (MR)				

OPAKOVÁNÍ 1. CVIČENÍ

Proč platí zákon klesajícího mezního užitku?

Proč platí zákon klesajících mezních výnosů?

TEORIE CHOVÁNÍ SPOTŘEBITELE

- UŽITEK

Měření užitku:

- 1) Kardinalistická teorie
- 2) Ordinalistická teorie
(IC)

Příklad:

- Sestavte vlastní žebříček (stupnici) těchto hodnot:

-jídlo

-módní doplňky

-auto

-dům

-bazén

Do škály doplňte

(bez použití desetinných čísel a úpravy hodnot):

-oblečení

-obuv

-telefon

-víno

Indiferenční křivka

kombinace dvou statků = stejný užitek

$$\text{MRSC} = \frac{\Delta Q^1}{\Delta Q^2}$$

(mezní míra substituce ve spotřebě)

Indiferenční mapa

MRSC

mezní míra substituce ve spotřebě

Otázka:

Pokud vzroste cena borůvkového jogurtu a nikoliv jahodového jogurtu, co se stane s poptávaným množstvím jahodového jogurtu?

Poptávka po jahodovém jogurtu vzroste = **substituční efekt.**

MRSC

mezní míra substituce ve spotřebě

Příklad:

Sestavte IC a spočítejte MRSC pro následující hodnoty

Q^1	10	7	5	4
Q^2	1	2	3	4
MRSC	x			

Indiferenční křivka – speciální tvary

Substituty x Komplementy

Optimum spotřebitele?

Linie rozpočtu (BL)

+

Indiferentní křivka (IC)

$$\frac{\underline{MU}^1}{p^1} = \frac{\underline{MU}^2}{p^2}$$

Linie rozpočtu + IC

Nakreslete obrázek s linií rozpočtu (v souřadnicích Q^1 a Q^2). Do obrázku zakreslete tři indifferenční křivky popisující různou hladinu užitku téhož spotřebitele, přitom tak, aby se alespoň jedna z indifferenčních křivek dotýkala linie rozpočtu.

Q^1	Q^2
0	50
100	0

Úkol:

Nakreslete linii rozpočtu spotřebitele, který má disponibilní důchod 100PJ, přičemž 1. statek stojí 10PJ a 2. statek stojí 5PJ.

Příklad:

Koláč: $P = 5PJ$

Noviny: $P = 10PJ$

Množství	MU koláčů	MU novin
1	20	20
2	15	10
3	10	5
4	7	2

- 1) Najděte stav rovnováhy spotřebitele.
- 2) Jaký musí mít disponibilní důchod, aby na něj dosáhnul?

Poptávkové křivky

Otázky:

1) Proč je poptávková křivka klesající?

Čím je cena nižší, tím více bude spotřebitel poptávat.

2) Pokud vzroste spotřebitelův příjem, co se zpravidla stane s poptávaným množstvím?

Obvykle vzroste.

Posun BL → posun IC

Příklad

Nakreslete individuální poptávkovou křivku D (graf poptávky) při disponibilním důchodu 1000 PJ.

Cena (P)	Množství (Q)
10	100
20	70
30	50
40	40

Vyznačte v grafu situaci, kdy se disponibilní důchod spotřebitele sníží.

Otázka:

U kterých statků neroste nebo klesá poptávané množství přestože roste důchod spotřebitele?

Co by mohlo být v testu?

- 1) Nakreslete PPF pro firmu, která může max. vyprodukovat následující množství statků Q^1 a Q^2 – první číslo v závorce vždy udává množství statku Q^1 , druhé číslo udává množství statku Q^2 :

(0, 21), (1, 20), (2, 18), (3, 15), (4, 11), (5, 6), (6, 0)

TEORIE FIRMY: PRODUKČNÍ FUNKCE,
IZOKVANTA, IZOKOSTA, OPTIMÁLNÍ
KOMBINACE VÝROBNÍCH FAKTORŮ,
ÚČETNÍ A EKONOMICKÝ ZISK,
ABSOLUTNÍ A KOMPARATIVNÍ
VÝHODA

3. cvičení

OPAKOVÁNÍ 2. CVIČENÍ

1) Co udává MRSC (mezní míra substituce ve spotřebě)?

Udává, o kolik jednotek se musí zvýšit spotřeba určitého statku, pokud se spotřeba jiného statku snižuje, aby spotřebitelský užitek zůstal zachován.

2) Pomocí čeho můžeme určit optimum spotřebitele?

IC + BL

TEORIE FIRMY

$$EP = TR - TC$$

Ekonomický zisk = celkové příjmy – celkové náklady

Celkové náklady (TC):

Explicitní náklady + implicitní náklady

Příklad z učebnice:

Za kalendářní rok celkové příjmy firmy činí 500 mil. PJ, účetní náklady činí 300 mil. PJ, náklady obětované příležitosti 150 mil. PJ.

- Spočítejte účetní zisk (ACP) a ekonomický zisk (EP).
- Vyplatí se firmě podnikat?

TR (celkové příjmy) = 500 mil. PJ

ACC (účetní náklady) = 300 mil. PJ

OPC (náklady obětované příležitosti) = 150 mil. PJ.

Pokračování příkladu z učebnice:

a) Co by se stalo, pokud by náklady obětované příležitosti dané firmy vzrostly na 250 mil. PJ?

TR (celkové příjmy) = 500 mil. PJ

ACC (účetní náklady) = 300 mil. PJ

OPC (náklady obětované příležitosti) = 250 mil. PJ.

Pokračování příkladu z učebnice:

b) Co by se stalo, pokud by účetní náklady firmy vzrostly na 400 mil. PJ?

TR (celkové příjmy) = 500 mil. PJ

ACC (účetní náklady) = 400 mil. PJ

OPC (náklady obětované příležitosti) = 150 mil. PJ.

Pokračování příkladu z učebnice:

c) Co by se stalo, pokud by celkové příjmy firmy poklesly na 350 mil PJ?

TR (celkové příjmy) = 350 mil. PJ

ACC (účetní náklady) = 300 mil. PJ

OPC (náklady obětované příležitosti) = 150 mil. PJ.

PRODUKČNÍ FUNKCE

Vstup (Q) \longrightarrow VÝROBA \longrightarrow **Výstup (Q')**

Půda (La)

Práce (L)

Kapitálové statky (K)

PRODUKČNÍ FUNKCE

Krátké období

x

Dlouhé období

Krátké období:

- můžeme měnit jen jeden vstup (L)

Dlouhé období:

- lze měnit vše

OTÁZKA Z UČEBNICE

- Jak dlouho bude trvat krátké období:
 - a) ve službách
 - b) v průmyslu
 - c) v zemědělství

- a) měsíce - roky
- b) roky a déle
- c) roky až desetiletí

PRODUKČNÍ FUNKCE: VELIČINY

Celkový produkt TQ'

Mezní produkt MQ'

Průměrný produkt AQ'

PRODUKČNÍ FUNKCE – příklad:

Q	0	1	2	3	4	5	6
TQ' (Q')	0	5	14	24	36	40	42
MQ'							
AQ'							

PRODUKČNÍ FUNKCE

- Rostoucí výnosy z rozsahu
- Klesající výnosy z rozsahu

PRODUKČNÍ FUNKCE - IZOKVANTA

= křivka stejné produkce dvou výrobních faktorů, které vedou k produkci stejného množství výstupu

MRTS

Mezní míra technické substituce

$$\text{MRTS} = \frac{\Delta Q^1}{\Delta Q^2}$$

Optimální kombinace výrobních faktorů

IZOKVANTA +

IZOKOSTA

(TC)

Příklad: Izokosta

Předpokládejme, že rozpočtové omezení firmy činí 200 000 PJ měsíčně. Mzda dělníka včetně odvodů na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, které platí firma, činí 20 000 PJ měsíčně, měsíční pronájem kapitálových statků činí 40 000 PJ měsíčně. Nakreslete příslušnou izokostu dané firmy.

Příklad z učebnice

Mezní míra technické substituce mezi bagrem a dělníky je 1 ku 10 (tj. jeden bagr udělá tolik práce, kolik 10 dělníků). Kupní cena bagru je 5 mil. PJ, životnost bagru je 10 let. Průměrná měsíční mzda jednoho dělníka je 15 000 PJ (předpokládáme, že se tato mzda časem nezvyšuje). K čemu bude za této situace docházet?

MRTS = 1 : 10 (1 bagr / 10 dělníků)

Bagr 5 mil. PJ na 10 let 5 mil. PJ

Dělník 15 000PJ na měsíc 18 mil. PJ

Bude docházet k substituci práce dělníků technikou (bagry).

ABSOLUTNÍ A KOMPARATIVNÍ VÝHODA (OPC)

Absolutní výhodu má ten, kdo je v dané činnosti produktivnější.

V případě **komparativní výhody** porovnávají jednotlivé subjekty sebe sama, v čem jsou nejproduktivnější, ve které činnosti mají nejmenší náklady obětované příležitosti. Činnosti s nejmenšími náklady obětované příležitosti by se lidé měli věnovat.

Příklad:

Za stejné náklady vyprodukují firmy A a B následující množství produkce:

	X	Y
A	5	10
B	3	9

Která firma bude vyrábět statek X?

Která firma bude vyrábět statek Y?

Příklad

Představte si, že jste zaměstnání a vyděláváte si 180 000 PJ/rok. V loterii vyhrajete 1mil PJ a zvažujete, zda si otevřít vlastní restauraci nebo nechat peníze na spořicí účet s roční úrokovou mírou 3 %. Náklady na vybavení celé restaurace jsou 300 000PJ, roční náklady na mzdy zaměstnanců jsou 480 000PJ a náklady na jedno uvařené jídlo 35PJ. Předpokládáte, že za rok se v restauraci uvaří 10 000porcí jídla, které se v průměru prodají za 85PJ/porce.

- a) Vypočítejte ekonomické náklady na rok podnikání
- b) Vypočítejte ekonomický zisk za rok podnikání
- c) Vyplatí se Vám peníze uložit nebo je investovat do vlastní restaurace?